

Vestre Slidre kommune

Landbruk/næring og teknisk

Landbruks- og matdepartementet

Saksnr. 16/79 **Journalpost** 16/503 **Arkiv:** **Saksbehandlar** TVESTE **Vår dato:** 27.01.2016

INNSPILL TIL MELDINGEN OM JORDBRUKSPOLITIKKEN FRA VESTRE SLIDRE KOMMUNE

Vestre Slidre kommune er ei innlandskommune som ligger i Valdres i Oppland Fylke. Kommunen har ca. 2200 innbyggere. En relativt stor andel av sysselsettingen i Vestre Slidre består av arbeidsplasser som enten er direkte eller indirekte knyttet til landbruket. Det er et uttalt mål fra regjeringen og fra landbruksministerens side at vi skal øke matproduksjonen i Norge for å ha anledning til å, så langt som det er mulig, fø egen befolkning.

Det å måle selvforsyningsgrad er en vitenskap i seg selv. Skal man måle selvforsyningsgraden som den produksjon av mat som faktisk skjer innenlands, eller skal man måle den produksjon som skjer innenlands på innenlandske ressurser? Begrepet innenlandske ressurser må i sin tur defineres – menes med dette innenlandske ressurser i form av fôrråvarer, eller omfatter begrepet også drivstoff, maskiner, gjødselråvarer mv?

Utgangspunktet for Vestre Slidre kommune er at vi aldri vil kunne oppnå noe videre til selvforsyningsgrad dersom begrepet blir dratt til det ytterste, og skal omfatte alle innsatsfaktorer. Det er derfor naturlig å definere selvforsyningsgrad som innenlandsk produksjon, men justert for utenlandske råvarer. Dette vil bety at selvforsyningsgraden etter denne definisjon er noe lavere enn det mengden mat som produseres i Norge isolert sett skulle tyde på. Selvsagt er også innenlandsk produksjon basert på utenlandsk fôrråvare viktig, og langt bedre enn ren import av mat, da importen av fôrråvarer bidrar til å opprettholde det norske landbruket med de beredskapsmessige fordelene som dette innebærer.

Hva skal så til for å opprettholde og helst øke den norske produksjonen av mat og den norske selvforsyningsgraden gitt definisjonen over? Svaret er uten tvil optimal utnytting av grasproduksjonen. Dette både med tanke på den kultiverte grasproduksjonen, og den som er ukultivert i form av store beiteressurser i skog og utmark. Dersom man er enige om at Norge først og fremst er et grasland, og at det er om å gjøre å utnytte disse ressursene så godt det lar seg gjøre for å skape mat til egen befolkning, så avtegner det seg ganske raskt et bilde av at den norske modellen hva angår landbruket kanskje ikke er så avleggs som mange hevder. Kun

Postadresse: Slidrevegen 16 2966 SLIDRE **Telefon:** 61 34 50 00 **Telefaks:** 61 34 50 50 **Direkte til saksbehandlar:** «Sbr_Tlf» «Sbr_Email» **Organisasjonsnummer:** 961 382 157
E-post: post@vestre-slidre.kommune.no **Internett:** www.vestre-slidre.kommune.no

ca. 3% av norges landareal er kultivert i form av fulldyrket mark, overflatedyrket mark og innmarksbeite. De beste jordbruksarealene ligger i de områdene av landet som har de beste klimatiske og topografiske betingelsene. Der ligger også flere av de største byene, med det nedbyggingspresset som det fører til på disse arealene. Imidlertid så er største delen av kulturmarka spredt ut over hele landet. Også de største utmarksarealene ligger ute i distriktene. Areal er definitivt en stedbunden ressurs. Følgen av dette blir at produksjonen, hvis den skal være bærekraftig på sikt, må foregå der arealressursene er. Altså må man hegne om landbruket både i sentrale strøk og ute i distriktene, dersom man mener at man skal utnytte arealressursene til å øke selvforsyningsgraden.

Arealressursene i Norge er «urettferdig» fordelt. For å sette det på spissen, så kan det være like arbeidsintensivt å drive et skifte dyrkamark på 20 daa som det er å drive et på 200 daa, alt etter klimatiske forhold, arrondering, helling osv. Men poenget er at begge typene areal må være med som en del av løsningen for å kunne produsere maksimalt med mat i Norge. Dessverre er det heller ikke slik at skiftet på 20 daa kan gjøres langt mer effektivt ved å fjerne et grensegjerde og slå det sammen med naboskiftet. For det første er det slett ikke sikkert at det finnes noe naboskifte på den andre siden av gjerdet – der kan det være skog, ur, fjell – kort sagt udyrkbart. I Norge har vi i tillegg privat eiendomsrett – og ingen har krav på å få drive naboens jord. Skiftet blir heller ikke flatere av at det blir dobbelt så stort. Poenget er at man må ha respekt for at driftsforholdene i Norge varierer i utrolig stor grad.

For å kunne ta i bruk landets arealressurser for å skape en så stor matproduksjon som mulig, må man:

- Erkjenne at Norge har både retten og plikten til å brødfø egegen befolkning så langt som mulig, og at dette er en hovedforutsetning for landbrukspolitikken. Virkemiddelbruken må være slik at vi beholder et landbruk over hele landet. Dal og fjellbygder har eksempelvis besetninger på i snitt 15-20 mjølkekyr, 100 vinterføra sau, ammekyrbesetninger på 20-50 mordyr og geitebestener på 50-100 melkegeiter. Slike besetninger er det viktig å opprettholde, gitt målene foran.
- Sørge for at tilskuddsordningene fortsatt må ha en sterk distrikts- og strukturprofil som utjevner kostnadsforskjellene som skyldes klimatiske, topografiske og strukturelle forhold. Norge er et høykostnadsland, og vi har ikke muligheter for å konkurrere på pris med landbruket i land som har lavere kostnader, gunstig klima og topografi, og som på basis av dette har utvikla et landbruk der løsningen er stordrift og fabrikkproduksjon.
- Ha respekt for at grunneierne forvalter eiendommene sin som faglig dyktige yrkesutøvere, at de bidrar til et aktivt næringsliv som er med på å skape verdier av naturressursene, og at produksjonen skjer i et langsiktig og bærekraftig perspektiv.
- Anerkjenne at det er viktig med trygge rammebetingelser på lang sikt. Det trengs store investeringer i driftsbygninger, med en horisont på minst 30 år, her i dal- og fjellbygdene. Vi er avhengige av at det er mulig å gjennomføre slike investeringer også i mindre skala for at neste generasjon skal ville overta landbrukseiendommene og videreføre en produksjon her.
- Det har gjennom årene blitt satt inn store ressursene på å rydde beiter og sett opp gjerder i dal og fjellbygder. Dette både heime i bygda og i stølslandsapet. Dette gir både åpne landskap og «levende landskap» med beitedyr. Resultatet er både større matproduksjon og stor nytte for turistnæringen, som i stor grad «selger» slik utsikt.
-

Vestre Slidre kommune sitt håp er at ei ny melding om jordbrukspolitikken skal etablere enighet om ansvaret som Norge som nasjon har for å produsere egen mat, og stake ut kursen for hvordan næringen og myndighetene sammen kan bidra til at dette skjer.

Videre at meldinga kan være med på å få til ei ny optimisme i landbruket, og at optimismen i sin tur fører til at vi i enda større grad enn i dag tar i bruk hele landet for å dyrke mat, og derigjennom får opp selvforsyningsgraden.

Med helsing

Eivind Brenna (sign)
ordfører

Haldor Ødegård (sign)
varaordfører